

A NÉP BARÁTJA

(27. Köpiv.)

BÁTHORY SÁNDORTÓL.

Kedves Polgártársaim!

a valaha, úgy most kell igazán a legnagyobb figyelemmel kísérni hazánk ügyállását s naponta változó helyzetünket. Aki csak egy héten keresztül nem olvassa hazánk viszonyainak mivoltát, az már vagy nem, vagy csak alig ismeri ki magát bevétele. — De legyen elég ennyi bevezetésül; — most legelőször is azt beszélem el kedves szeretett polgártársaimnak minden csürés-csavarás nélkül —

Miben van tulajdonkép hazánk állapota?

Bizony kedves atyámiai akármerre tekintünk édes hazánk területén, úgy tapasztaljuk, hogy annak állapota hasonló a szegény ember szalmájához, vagy pedig az oly birtokhoz, mely rossz sáfárok körme közé kerülve, elhanyagoltatását nem egyhamar heveri ki.

Az országgyűlésdi-játéknak mint tudjuk végét szakasztották közelebb Bécsben, mert a játszó — t. i. a követek — a mézes madzagot nem fogták meg, tartván tőle, hogy kezüket eltalálják vele keverni. Azóta bel- és külföldi ujdonságok csak annak tárgyalásával vannak elfoglalva, hogy állották a sarat Magyarország alkotmányos képviselői a megkiséreltetések ellenében. A külföldi lapok is a legmelegebben nyilatkoznak édes hazánk magatartása mellett s azon bizonykodnak, hogy a mely nemzet oly erősen küzd alkotmányos jogainak megtartása, megoltalmazása mellett, az méltó is alkotmányos életre.

Megszűnt is bár az országgyűlés, úgy tapasztaljuk, hogy alkotmányos hatóságainak nem szűnnek meg annak hiányát lehetőleg pótolni, amint az kitűnik a többi közt Pest megyének augusztus 26-kán tartott közgyűléséből, mely a nemzeti képviselő óvását elfogadta, sőt az országgyűlés eloszlatása ellen is tiltakozott. Pestmegye közönsége e tiltakozásának eredménye ugyan az lett, hogy harmadnapra említett végzése miatt, a m. kir. helytartótanáctól egy levél érkezett, melyben meghagyatott, hogy e végzés semmisítessék meg s a megye közönsége, üléseit azonnal oszlassa fel haladék nélkül.

E levél vételével másnap aug. 29-kén gyűlés tartatott, melyben elhatározatott, hogy azon helytartósági rendelet a megyék alkotmányos jogaival teljesen ellenkezően, annak tárgyalása a bizottmánynak teljes számban való megjelenését s érett megfontolását kívánja: annál fogva e rendeletnek meghányása-vetése végett a megyei ülés f. szeptember-hó 30-kára tüzetett ki.

Nagybánya polgárai pedig azáltal ohajtották kimutatni az országgyűlés és annak bölcs vezére Deák Ferencz iránti elismerésüket, hogy mult hó 25-ken a várost ünnepélyesen kivilágították s zene mellett éltették a haza nagy fiait.

Heves megye és Székesfehérvár közgyűlése szintén bizalmát és elismerését fejezte ki az országgyűlés ránt, az óvást pedig egyhangulag magáévá tette. Azonkívül Székesfehérvár az országgyűlés két feliratát 500—500 példányban megrendelte a lakosságnak, az országgyűlési naplókat pedig a városi irattár számára, hogy femaradjon az utódoknak örök időkre, azon dicső férfiak tetteinek és eljárásának emlékezetére, kik e nehéz megki-

séreltetések korában, mint szikla, rendületlenül állottak, védve a haza szent és igaz ügyét.

Az udvari kancellária, legfelsőbb rendelet folytán Nyitra, Heves, Bihar, Szabolcs, Sáros, Bács és Nógrádmegye üléseit betiltá, miután, oly merészek voltak, hogy a nemzet ünnepélyes óvástételét magukévá tették.

Beszterczén (Erdélyben) az adóhajtó katonaságot a nép nagy zenezóval fogadta s jól megvendégelte őket, hogy a beszterczei adóhajtásnak szájokban maradjon az íze.

A bécsi ujság szerint Böthy Lajos pestmegyei alispán ellen, ki az országgyűlési óvás elfogadását indítványozá, törvényes vizsgálatot szándékozik a kormány indítani, valamint mindazok ellen, kik az óvás mellett nyilatkoztak.

Külföldi hírek.

© Klapka Görög tábornok, közelebb egy levelet intézett Garibaldihoz, melyben meleg szavakban köszöni meg neki azt, hogy a románokat s magyarokat egyetértésre és egyesülésre szólítá fel. „Adja isten, — ugymond Klapka — hogy a meghasonlott felek elismerjék, mikép a pillanat megérkezett, midőn minden erőnek egymásba kell egyesülnie.“ — „A lefolyt évek tapasztalása megtanította a népeket valódi érvényöket megítélni. . . . Magyarok, horvátok, románok, szerbek egyaránt megemlékeznek azon vas járomról, mely 1849 után az önkény diadalát jelölte, el nem felejtették a szenvedéseket s terheket, mik rájuk sulyosodtak.“ — Mindnyájan egyformán fosztattak meg jogaiktól, szabadságaiktól; mindnyájan ugyanazon nyomoruságra kárhoztattak, mindnyájan egyformán megbántattak abban, ami az embereknek szent.“

„Fogadja tábornok — így hangzik a levél vége — szives köszönésemels minden barátom és honfitársaimét is, azért, hogy hatalmas szavát az egyetértés és kiengesztelés érdekében emelte föl. A szó, mely szívből eredt, — bizton hiszem — eljut azokhoz, akikhez intézve volt. — Hangozni s megértetni fog az a Dunánál épugy, mint Olaszországban hangzott s megértetett. Az egyetértés napja közel áll s az napon Magyarország szabad lesz, az napon Olaszország függetlensége meg lesz alapítva s örökre biztosítva!“

✪ Az olaszországi magyar légio szervezése turini tudósítás szerint, már véglegesen szabályozva van. A légio 1200 emberből áll, neve: „magyar segéd-légio“ és Viktor Emánuelnek s a magyar alkotmányra kelle hűséget esküdni, azon időre, mig Olaszországban lesz.

© A francia császár és porosz király összejövetelét most már elhatározottnak mondják. Október első napjaiban Lilleben fog a találkozás történni.

✪ A bécsi rájkszrát augusztus 28-diki ülésében nagy figyelmet gerjesztett Szmolka birodalmi tanácsos beszéde, ki hazánk ügyeit igen szépen tárgyalta s annak érdekében, annak törvényes jogai mellett, valódi remek beszédet tartott. Pest és több város és megye ennek folytán már köszönőlevelet is intéztek a derék férfiúhoz, ki a magyar nemzet halájára magát oly érdemessé tette.

* Az olasz miniszter-elnök Ricasoli most minden módot felhasznál, hogy a francia hadsereget — mely a pápát védi — Rómából kicsalhassa — természetesen, hogy ekkor ő legyen ur a szentszék fővárosában, amikor aztán természetesen mindenki ugy tánczolna Rómában, ahogy ő füttyöl. Különösen azért ingerült ő szentségére, mert II. Ferencz nápolyi volt királynak nemcsak helyet adott, de még pénzverőműhelyet is engedett állítani, amelyben készült pénzekkel a nápolyi felkelő rablócsoportok fizettetnek, hogy Olaszországban újabb zendüléseket gerjeszsenek.

A pénz.

— Satyra. —

Ez a világ egy nagy vásár,
Gyűjtsetek pénzt a vásárra,
Gyűjtsetek pénzt minden áron,
Mert mindennek pénz az ára.
Pénzért adják a szerelmet,
Ezt a kedves szép virágot,
Megvehetitek pénzen a
Legdrágább ártatlanságot.

Hirhedett szoba-tudósok!
Adjátok el a könyveket,
Szereztek magatoknak
Azok árán iparjegyet.
Pénzt gyűjtsetek, ne tudományt,
Pénztekért megtisztelnak,
Mint egykor az aranyborjut
Romlott népe Izraelnek.

Ti magasztalt csatahősök!
 Tegyétek le azt a kardot,
 Hideg dicsőségen kívül
 Véle nyerni mit akartok?
 Az aczélnál nemesebb ércz,
 Pénz szerzi a békességet.
 Miért bizton elmondhatni
 Azt a „világ kerekének.“

És ti az erkölcsiségnek
 Lángnyelvű apostolai!
 Régi leczkét predikáltok,
 Ki fogja azt meghallani!?
 Szálljatok le a szószékből
 Engedjétek helyet másnak,
 Aki titkát fejtegesse
 A banknóta csinálásnak.

Pénz aranykorunk jelszava,
 — És kell simulnunk a korhoz; —
 Minden ember annyit ér csak,
 Mennyit a zsebében hordoz.
 Ész, igazság, törvényesség
 Egy régi szebb kor emléki,
 Mindezek helyt zászlajára,
 Most korunk a pénzt tüze ki.

B. J.

A Magyar nemzet 1849-dik évi vértanuinak életrajza.

XIII. Lázár Vilmos

Tábornok született Nagy-Becskerekén 1815. évben. Leginkább Erdélyben csatázott a hátszegi ugynevezett 9-dik hadtestet vezetvén. Az osztrákoktól hadnagyi rangból lépett át hazája védelmére s magát vitézül viselte mind végig.

Karánsebesnél letévén a fegyvert, Aradon 1849. év október 6-kán főbelövetett.

XIV. Láhner György

Tábornok, született Zólyomban 1796-dik évben. Ifjabb korában viselt dolgairól keveset tudok mondani, mert a történelem, utóbbi fényes, tettekben gazdag életéről emlékezik. Ugyanis 1848-dik év október 12-kén megkezdvén alezredesi ranggal előlépési pályáját, a forradalom ügyében a felszerelés és fegyvergyártás körül szerzett leginkább magának érdemeket. Nem lévén elégséges az ellenféltől elszedegetett mindenrendű fegyvernem, szinte kétszáz ezer katonának, sokszor több nemzetörnek védelmére: fegyvergyárakat és puska-pormalmokat állított fel, — golyókat s ágyukat önte-

tett, mely utóbbi „Ne bántsd a magyart“ felirattal volt ellátva.

Tevékeny életének szintén Aradon 1849-dik év október hó 6-án vetettek véget. Felakasztatott.

Debreczeni hírek.

☉ A folyó szeptemberhó 4-kén tartott közgyűlésben az országgyűlés ó v á s á t a városi képviselőtestület egyakarattal magáévá tette. Egyszersmind Sz m o l k a birodalmi tanácsbeli lengyel képviselőnek a magyar országgyűlés érdekében tett pártoló nyilatkozataért k ö s z ö n ő - l e v e l e t intézett.

☼ A város adójáért a városházhoz szállásolni szándéklott 400 gyalog 135 lovas katona, a város költségére egyeseknél van beszállásolva. Hát a városnak a kormány ellen 150,000 frt. elismert egyenes követelését kik és kiken, hogy, mikor fogják behajtani?

Hasznos tudnivalók.

A kolompért, hogy lehet sokáig eltartani? Ugy, hogy az ép és egészséges kolompért oly meleg sütökemenczébe vagy aszalóba teszszük, melyben meg nem sül, 24 óra mulva abból kiszedjük és száraz helyen tartjuk.

A méhszurás fájdalmát úgy lehet hamar meggyógyítani, ha a megszurtt helyet mielőbb ketté szelt vereshagymával megdörzsöli az ember; mitől is nem csak a fájdalom, de a daganat is hamar elmúlik.

A lovak szárazköhögése ellen igen hasznos a részökre árpaliszt és mézből készített ital.

Nedves vagy nyirkos szénát ellehet tartani, ha boglyázáskor legalól egy sor szalmát rakunk s behintjük tört kősóval, erre egy sor nyirkos szénát, e felibe szinte szalmát, erre ismét szénát — s így tovább rakunk. Egy mázsányi szénához a nedveséghez képest 1—2, vagy 3 font só szükséges, tudniillik, a nedvesebb szénához több só és szalma vagyis vastagabb szalmaréteg kívántatik. — Természetes, hogy e széna eltartási mód, csak is gyűjtéskori esőzés alkalmával kell; a jószágnak azonban az így eltartott széna kedvelt és jó eledele.

Posztó és szörruhából a zsirpecsétet kilehet venni vízbe felfőzött szappangyökér levélvel; s ez után tiszta vizes kefével kimosandó a tisztított hely.

Legújabb hírek.

☞ Egy angol ujság azt tartja, hogy Franciaország becsülete s Napoleon jó hír-nevével összerférhetőnek nem tartja, hogy a francziák Rómában maradhassanak. Az angoloknak ez igaz, jó viz lenne a malmukra, mert — mint némely lap állítja — ez által szabadabban alkudozhatnának majd Velence sorsa felett.

☉ Az országgyűlés szétosztatása következtében szülemlett ó vást Esztergom és Borsodmegye is magokévé tették.

☞ Pest város hatóságának szeptember 5-diki közgyűlésében a kir. biztosul kinevezett Koller Ferencz megjelenvén, felolvasá a képviselő testületet felosztató rendeletet s arra szólítá fel az érdekes képviselőket, hogy távozzanak a gyűlésből iziben, mert majd így ugy lesz, majd katonák után tekint. A képviselőtestület ekkor a kényszerűség folytán szétosztott, de mielőtt távoztak volna, nem feledték el e nemzeti imát „Hazádnak rendületlenül“ elénekelni, melyben a városház terén várakozó ropant néptömeg is részt vett. Azután kiki nyugodtan tért házi tűzhelyéhez vissza.

☉ Szeged város e hó 2-kán tartott közgyűlésében határozattá vált, hogy hazánk nagy fiának Deák Ferencznek, a közelebb felosztott országgyűlés bölcs vezérének tiszteletet és elismerést szavaznak. Erről ugyan városunk sem feledkezett meg s a tisztelet és elismerés e kedves adója, Debreczen részéről is hasonlólag fog okvetlenül leróvatni, mert Deák nemcsak egy városnak, de az egész hazának halájára méltó.

☉ Hontmegyének Börzsöny falujában, ennek német ajku lakosai annyira kikaptak már az adóhajcsárokon az adónemfizetéssel, hogy az így távozásra kényszerített executor urak, a bírót és törvénybíró magukkal vitték s most más falukban őriztetik őket mindaddig, míg mindenféle adójukat ki nem fizetik. Hogy azonban még eddigelé megfizették-e? arról hallgat a krónika.

☉ Ricasoli az olasz miniszterelnök — mint olvashatni egyik külföldi ujságban — a napokban egy jó barátját meghívta, látogassa meg őt octóberben falusi lakában, miután akkorra oda vonul vissza

magát kissé kinyugodni, miután előbb Rómát és annak jövőjét Viktor Emánuel kezébe letette. Ebből pedig az tűnik ki kedves polgártársaim, hogy az a híres miniszterelnök erősen hiszi, hogy ők addig pápa ő szentségével amugy könnyeden elbánhatnak. Ricasolinak különben sincs inyére a szentszék magaviselete, mint ezt egy sürgönyében minden hímzés-hámozás nélkül megmondja. Különösen haragszik a római kormányra, mert az, ő előtte, rosz fát tett a tüzre azáltal is, hogy az Európa minden részéről begyűjtögetett ugynevezett „péterfillérek“ nápolyi rablók fizetésére fordítja.

☞ A napokban Vichyben Napoleon császár egy kis értekezletet tartott, amelyben afelett tanakodtak, vajjon mit is csináljanak hát már voltaképen azzal a római pápával? Az értekezlet tagjainak nagyobb része ellene volt azon nézetnek, hogy a pápa az olasz király körmei közé kerüljön. Leginkább helyeselnék azon tervet — mint írja egy német ujság — mely szerint Szárdinia szigetének a pápa tétetnék uralkodójává. Csakhogy még addig sok a bökkenő! azt feleli arra Garibaldi.

☞ Kossuth, miután leánya a vizgyógyszakot Biella fürdőben kitöltötte, Genuába tette lakását

☞ Csak híres ember az a Garibaldi! Amerikából közelebb levelett vett, melyben felszólítják, hogy vagy 10 ezer embert magamellé vevén, menjen el hozzájok a lázzadó pártot megleckézni. Akik felszólíták e szabadsághósti, ígérék neki, hogy bármi feltételeket fog kívánni, teljesítendik. Aligha ráadja a fejét a hosszú tengeri utazásra, meg hát Ausztriával még egy kis sorja van.

☞ A motenegroiak e hó elején, egy török csapat által Gaskóból kísért lószállitmányt megtámadtak, a 8 emberből álló kísérő fegyveresembert részint agyon lötték, részint lekonzolták s a lószállitmányt magokévé tették.

☞ A külföldi tekintélyes ujságok nagyobbára mind megtámadták Smerring ausztriai miniszternek magyarellenes beszédét. Ausztriának jelen csendes kékéjét, külföld a háborunál veszélyesebbnek tartja. Jó a más véleményét meghalgatni!

☉ A francia kormány a tengeri hadak szaporítását elhatározta.

Ara 6 kr.

Debreczen 1861. Nyomatott a város könyvnyomdájában.